

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Železný Brod

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Železný Brod je nejmenším správním obvodem Libereckého kraje a je lokalizován v jeho centrální části. Tvoří 1 z 10 SO ORP tohoto kraje. Stručná charakteristika SO ORP Železný Brod je dána následujícími údaji:

- SO spravuje celkem 11 obcí (2. nejnižší počet v kraji – společně s SO ORP Jablonec n. Nisou);
- SO ORP má nejnižší počet obyvatel v kraji (12.297); z toho 6.354 žije v jádrové obci,
- hustota zalidnění je nadprůměrná – 166 ob./km²;
- svou rozlohou 74 km² je nejmenším obvodem kraje.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Libereckém kraji

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Železný Brod	11	12297	6354	74
Česká Lípa	41	76579	36957	872
Frydlant	18	24763	7565	349
Jablonec nad Nisou	11	54909	45305	142
Jilemnice	21	22524	5616	279
Liberec	28	141134	102113	578
Semily	22	26037	8630	230
Nový Bor	16	26458	12004	201
Turnov	37	32602	14342	247
Tanvald	10	21291	6698	191
Průměr za kraj	21,5	43859	---	316

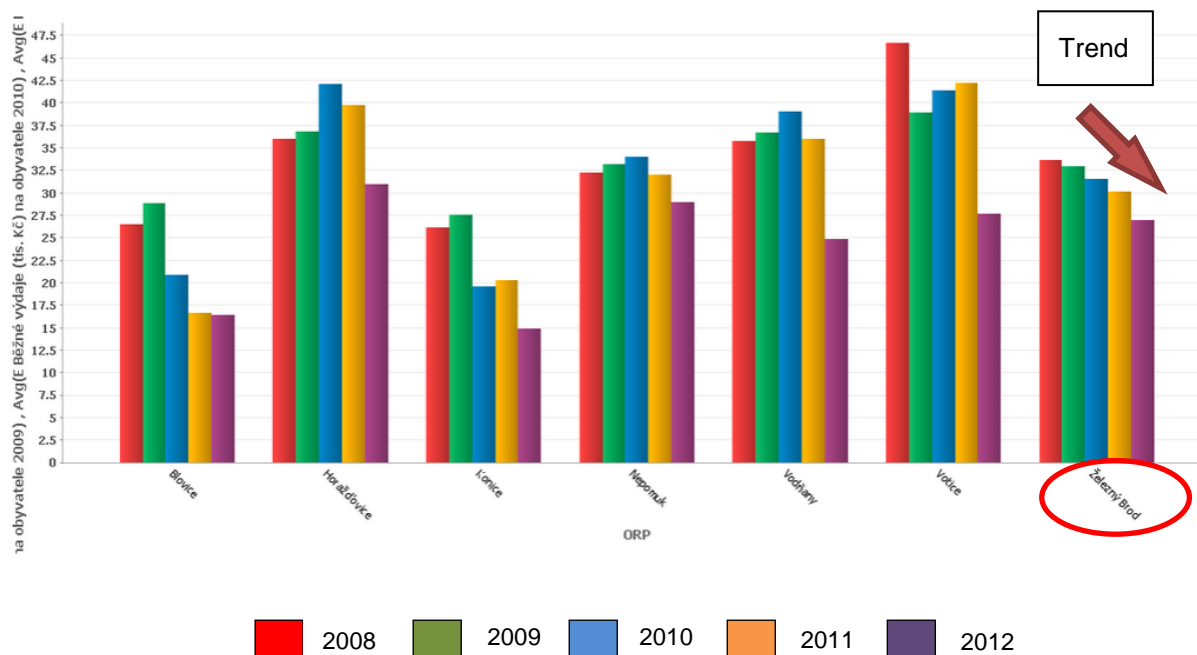
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Libereckého kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel ve správním obvodu 11.000 až 13.000 (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Vodňany, Konice, Blovice, Horažďovice, Nepomuk, Votice);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 6.000 až 6.500 (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Bučovice, Slavkov u Brna, Kostelec nad Orlicí, Holice, Žamberk, Podbořany).

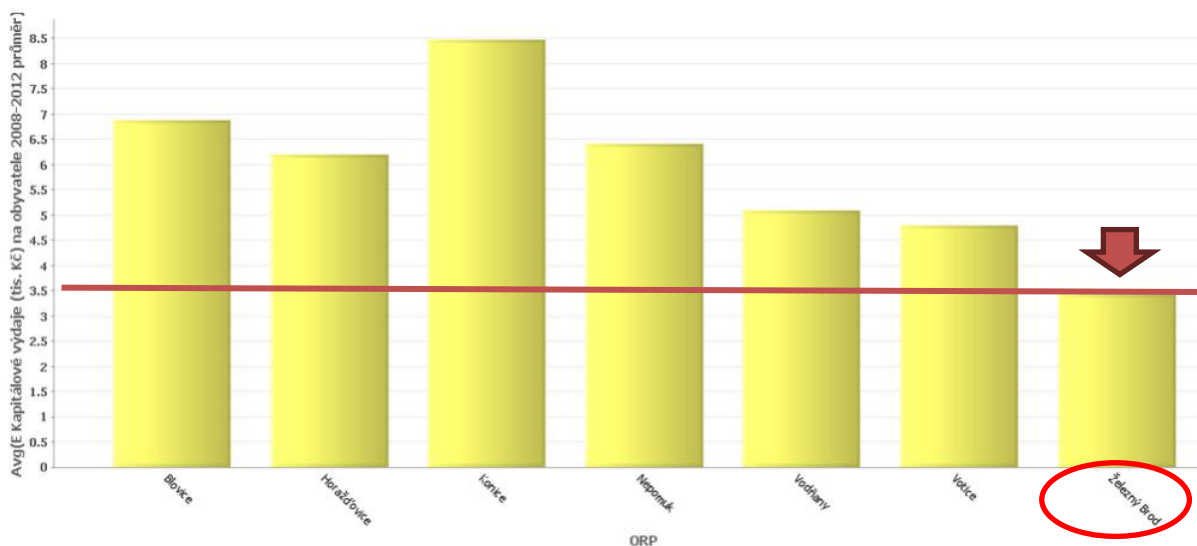
2. Ekonomická výkonnost

V oblasti ekonomické výkonnosti bylo porovnáno SO ORP Železný Brod s ORP podle kritéria počtu obyvatel. U tohoto SO ORP je vhodné zdůraznit jeho klesající **běžné výdaje** v přepočtu na jednoho obyvatele. Jejich hodnota na počátku sledovaného období činila 33,6 tis. Kč/obyv. a poklesla na hodnotu 26,9 tis Kč/obyv. v roce 2012. Přesto se hodnoty tohoto ukazatele drží v průměru ostatních ORP, u kterých není tento trend tak zřejmý (krom ORP Blovice). Naproti tomu z hlediska kapitálových výdajů dosahuje SO ORP Železný Brod nejnižší hodnoty ve skupině (průměr za sledované období – 3,43 tis. Kč/obyv.). Viz obrázek 1 a 2.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 11-13 tis. obyv.) na jednoho obyvatele (v tis. Kč) v letech 2008-2012

Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 11-13 tis. obyv.) na jednoho obyvatele (v tis. Kč) v období 2008-2012

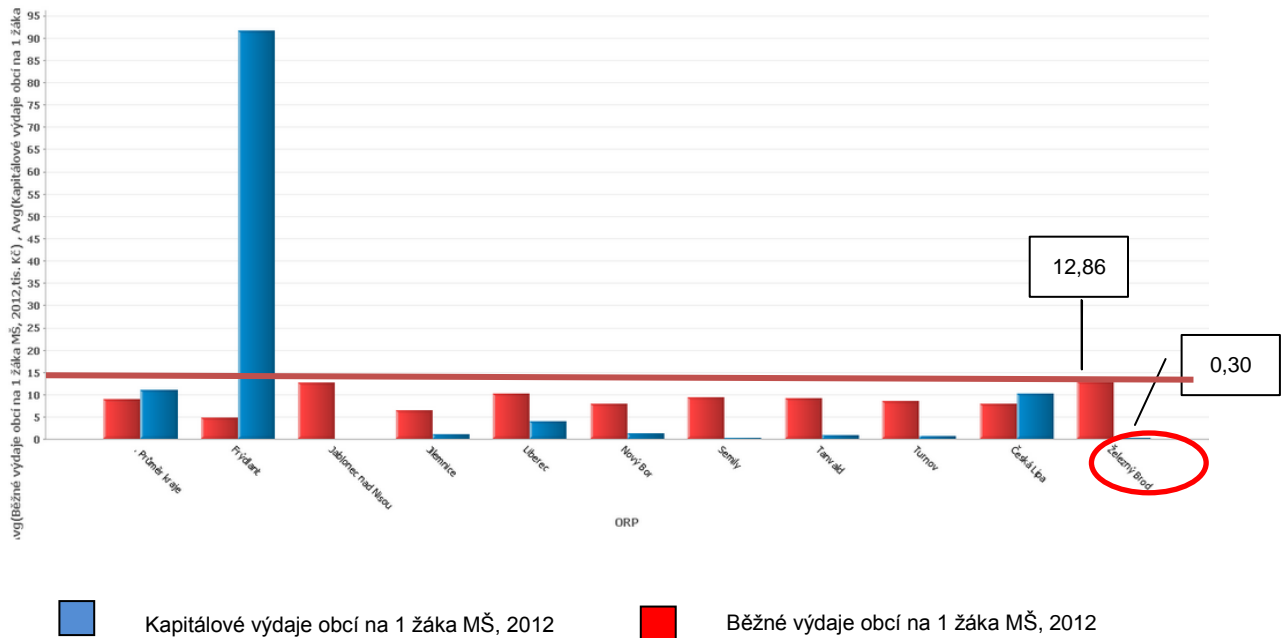
3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Železný Brod zejména porovnání **běžných výdajů obcí na žáky mateřských škol**, jejichž hodnoty jsou (při komparaci s SO ORP kraje) nejvyšší – 12,86 tis. Kč/žáka. Naopak z hlediska kapitálových výdajů obcí na žáky mateřských škol, které ukazují výši

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

investic na 1 žáka, zastává SO ORP v rámci kraje podprůměrnou pozici (0,3 tis. Kč/žáka). Viz obrázek 3.

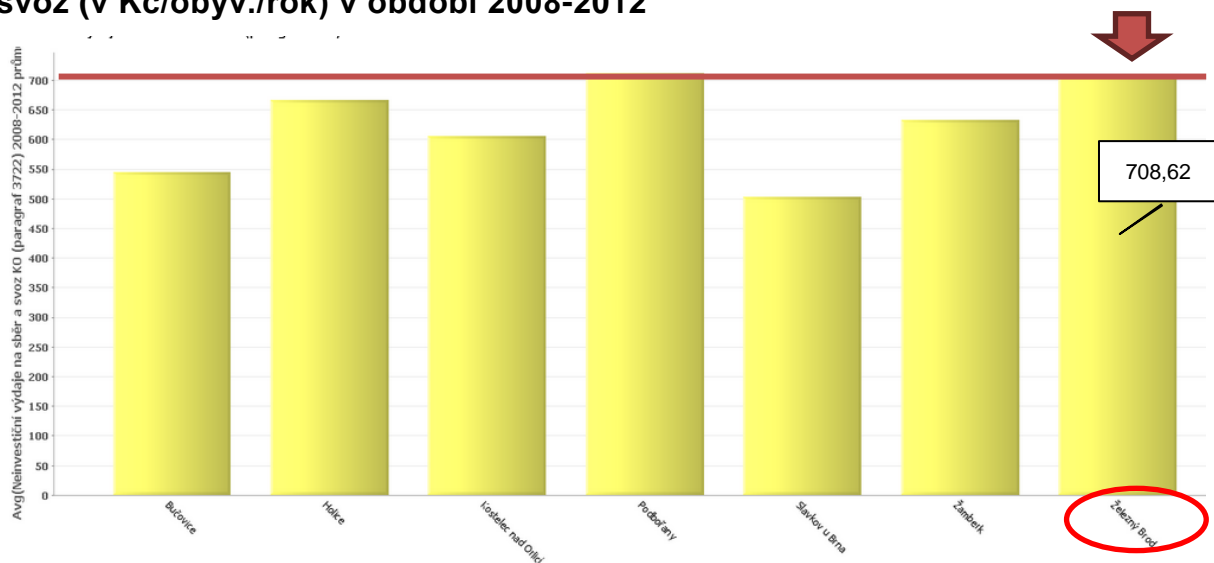
Obrázek 3: Běžné/Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Libereckého kraje) na jednoho žáka ZŠ (v tis. Kč) v roce 2012

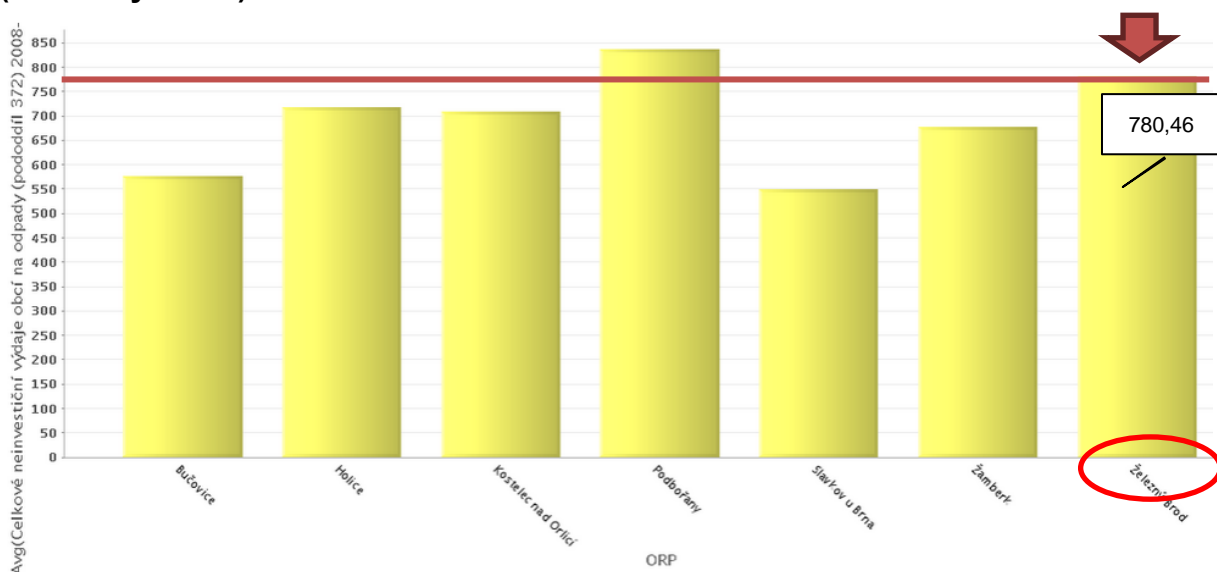
4. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství dosahuje SO ORP Železný Brod druhé nejvyšší hodnoty (po SO ORP Podbořany) z hlediska průměrných **celkových neinvestičních výdajů na odpady i celkových neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO za sledované období** (kritérium počtu obyvatel jádrové obce). V celém sledovaném období (2008-2012) hodnoty těchto ukazatelů SO ORP Železný Brod kolísají okolo stále stejné úrovně, tj. nejsou patrné žádné významné výkyvy. Viz obrázek 4 a 5, kde červené linie značí dosaženou úroveň analyzovaného SO ORP.

Obrázek 4: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel jádrové obce SO ORP 6-6,5 tis. obyv.) na sběr a svoz (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Obrázek 4: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel jádrové obce SO ORP 6-6,5 tis. obyv.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

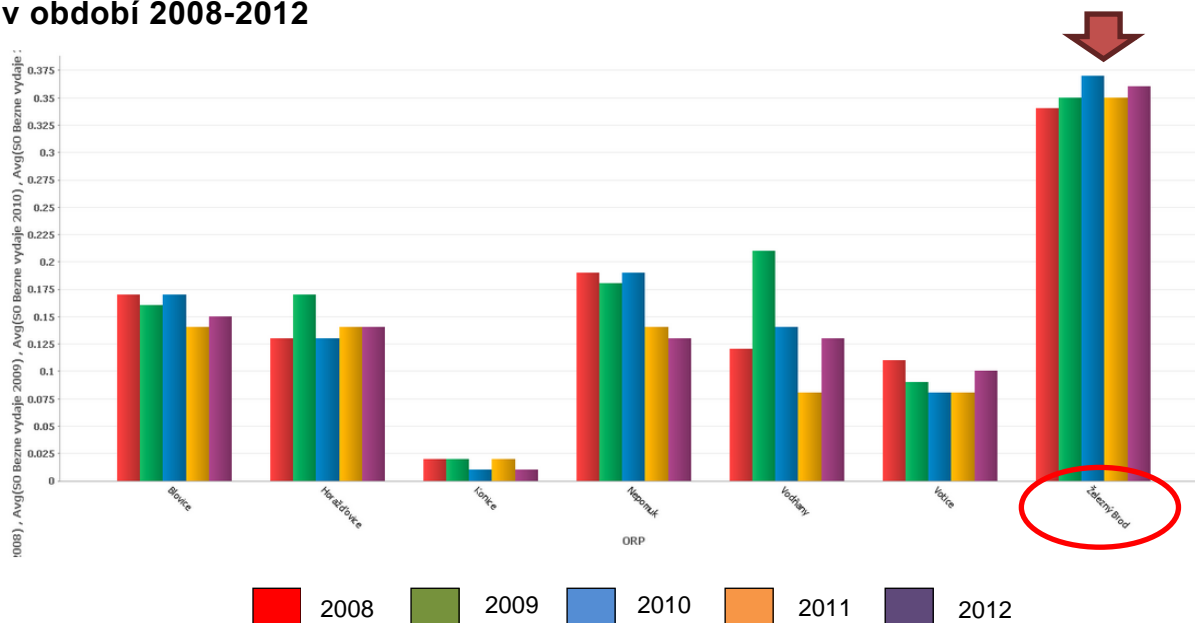

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

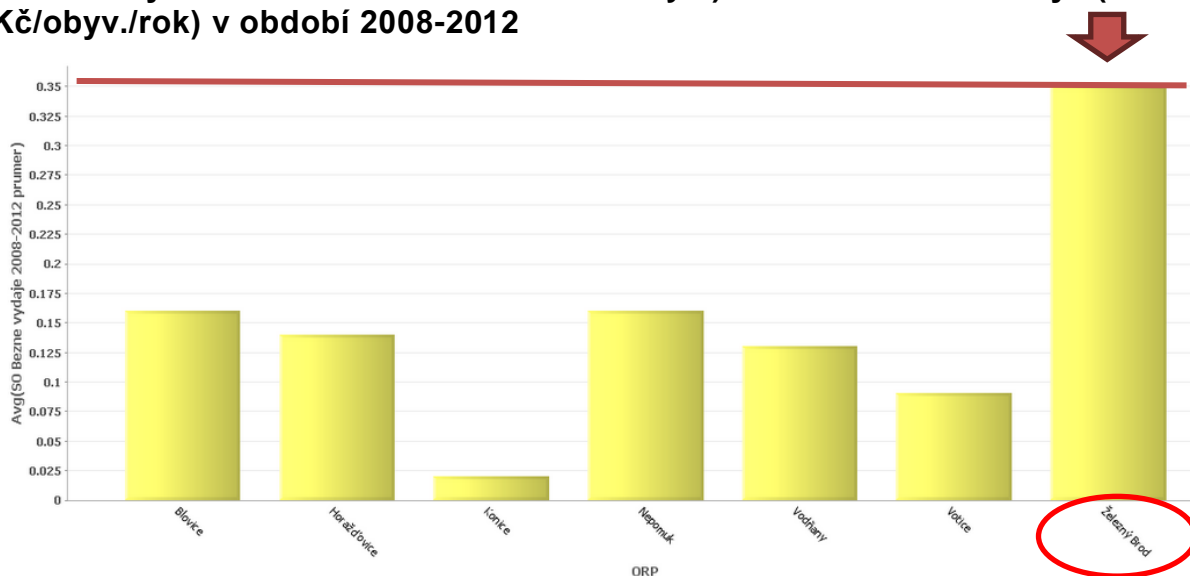
5. Sociální služby

V oblasti sociálních služeb je vhodné zdůraznit porovnání **běžných výdajů na sociální služby** SO ORP dle kritéria počtu obyvatel. Jedná se o prostředky, které se vynakládají na každodenní provoz (např. mzdy, nákup energií apod). Je zajímavé, že u tohoto ukazatele dosahuje SO ORP Železný Brod nejvyšších hodnot ve všech letech sledovaného období 2008-2012. To dokazuje i celkový průměr za dané období (0,35 tis. Kč/obyv./rok). Viz obrázek 6 a 7.

Obrázek 6: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 11-13 tis. obyv.) na sociální služby (v tis. Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Obrázek 7: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 11-13 tis. obyv.) na sociální služby (v tis. Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP ŽELEZNÝ BROD	
základní charakteristika	<p>správní obvod ORP Železný Brod má v Libereckém kraji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2. nejnižšího počet obcí • nejnižší počet obyvatel • nadprůměrnou hustota zalidnění • nejmenší rozlohu
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • klesající běžné výdaje obcí na jednoho obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • běžné výdaje obcí na žáky mateřských škol jsou v SO ORP vyšší
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • vyrovnané celkové neinvestiční náklady na sběr a svoz KO i na odpady
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • správní obvod má poměrně vysoké běžné výdaje na sociální služby

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad